

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1056

Vragen van het lid **Oskam** (CDA) aan de Minister van Veiligheid en Justitie over de uitbreiding van de voorschotregeling voor slachtoffers van misdrijven per 1 januari 2016 (ingezonden 28 oktober 2015).

Antwoord van Minister **Van der Steur** (Veiligheid en Justitie) (ontvangen 8 januari 2016). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2015–2016, nr. 644.

Vraag 1

Kunt u bevestigen dat per 1 januari 2016 de voorschotregeling voor slachtoffers van zeden- en geweldsmisdrijven wordt uitgebreid naar slachtoffers van alle andere misdrijven, zoals voorzien in het betreffende uitvoeringsbesluit?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Wordt vanuit de betrokken organisaties, te weten de politie, het openbaar ministerie (OM), Slachtofferhulp Nederland, de rechtspraak en het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB), deze uitbreiding vanaf 1 januari 2016 ook proactief gecommuniceerd naar slachtoffers van misdrijven? Kunt u het implementatieproces hiervan bij de betrokken organisaties beschrijven?

Antwoord 2

Het is zeker van belang dat slachtoffers, die op grond van voorschotregeling in aanmerking komen voor een voorschot, hierover worden geïnformeerd. De aangewezen partij om dit te doen is het CJIB, omdat het CJIB met het slachtoffer communiceert over de inning van een opgelegde schadevergoedingsmaatregel en het eventueel uitkeren van een voorschot. Dit doet het CJIB namens het OM.

Op dit moment komen alleen slachtoffers van gewelds- en zedenmisdrijven in aanmerking voor een voorschot. Per 1 januari 2016 kunnen ook slachtoffers van alle overige misdrijven in aanmerking komen voor een voorschot. Het CJIB zal deze slachtoffers hierover informeren als in hun zaak door de rechter een schadevergoedingsmaatregel is opgelegd aan de veroordeelde.

¹ Besluit van 24 juli 2010, houdende vaststelling van het Uitvoeringsbesluit voorschot schadevergoedingsmaatregel

Momenteel bereidt het CJIB zich hierop voor. Het doet dit door medewerkers op te leiden om vragen over de uitbreiding van de voorschotregeling te kunnen beantwoorden en door de brieven aan te passen. Slachtofferhulp Nederland en het OM zullen via hun website communiceren over de uitbreiding van de voorschotregeling. Intern zijn de medewerkers van Slachtofferhulp Nederland inmiddels geïnformeerd over de aanstaande uitbreiding. De overige organisaties zijn op de hoogte van uitbreiding van de voorschotregeling. Zij zullen echter een minder actieve rol spelen met betrekking tot de communicatie over de voorschotregeling.

Vraag 3

Herinnert u zich de ingevoerde beleidsregel voor oude, bij het CJIB nog openstaande, schadevergoedingsmaatregelen d.d. 27 november 2011?²

Antwoord 3

Ja.

Vraag 4

Is het denkbaar dat evenals in 2011 bij de inwerkingtreding van de genoemde uitbreiding een ongelijkheid ontstaat in 2016 tussen de slachtoffers met een nog bij het CJIB openstaande schadevergoedingsmaatregel die wél voor een voorschot van het CJIB in aanmerking kunnen komen, en de slachtoffers met een nog bij het CJIB openstaande schadevergoedingsmaatregel die daarvoor nog niet in aanmerking komen, zoals door u aangegeven in de vorige vraag genoemde beleidsregel?

Antwoord 4

De uitbreiding van de voorschotregeling is alleen van toepassing op schadevergoedingsmaatregelen die zijn opgelegd bij rechterlijke uitspraken, die onherroepelijk zijn geworden na 1 januari 2016. In 2016 kan het dus nog voorkomen dat het CJIB schadevergoedingsmaatregelen int, waarbij slachtoffers geen aanspraak maken op een voorschot.

Vraag 5

Zo ja, kunt u aangeven hoe u hierop anticipeert evenals in 2011 en of er tevens ruimte bestaat om de voorschotregeling te verruimen voor openstaande schadevergoedingsmaatregelen bij het CJIB, waarvan de uitspraak voor 1 januari 2016 onherroepelijk is geworden?

Antwoord 5

Er is geen ruimte om de voorschotregeling te verruimen voor openstaande schadevergoedingsmaatregelen waarvan de uitspraak voor 1 januari 2016 onherroepelijk is geworden.

Bij de invoering van de huidige voorschotregeling is er bewust voor gekozen deze in eerste instantie te beperken tot gewelds- en zedenmisdrijven en niet ook uit te breiden naar alle overige misdrijven. Die uitbreiding is destijds bij amendement ingevoegd in het wetsvoorstel.

De kosten van deze uitbreiding naar overige misdrijven werden in 2011 geraamd op circa € 5 miljoen per jaar.³ Daarvoor was geen geld gereserveerd. Een invoeringstermijn van 5 jaar voor de uitbreiding naar overige misdrijven werd als financieel noodzakelijk gezien en is vastgelegd in de voorschotregeling.

Het per 1 januari 2016 alsnog verruimen van de uitbreiding van de voorschotregeling naar openstaande schadevergoedingsmaatregelen zou haaks staan op het besluit van mijn ambtsvoorganger, Minister Hirsch Ballin, tot gefaseerde invoering. Daarbij geldt onverminderd dat een dergelijke verruiming aanzienlijke kosten met zich mee zou brengen, waarvoor de financiële middelen ontbreken.

² Bekendgemaakt in Stcrt. 2011, nr. 21994. Zie http://wetten.overheid.nl/BWBR0030755/geldigheidsdatum_26-10-2015

³ Zie Kamerstukken TK, 2012–2013, 33 295, nr. 6, p. 4.

Vraag 6

Bent u er bekend mee dat het Slachtoffer Informatiepunt Schadevergoedingsmaatregelen slachtoffers van misdrijven schriftelijk een korte mededeling doet toekomen wanneer de dader zijn vervangende hechtenis heeft uitgezeten en er voor het CJIB geen wettelijke dwangmiddelen meer zijn om een schadevergoedingsmaatregel te innen?

Antwoord 6

Het Slachtoffer Informatiepunt Schadevergoedingsmaatregelen is onderdeel van het CJIB en informeert slachtoffers schriftelijk, als het CJIB geen wettelijke dwangmiddelen meer ter beschikking staan om de schadevergoedingsmaatregel te innen. Daarbij wordt uitgelegd dat de plicht tot betalen niet vervallen is en wat het slachtoffer zelf nog kan doen om de schadevergoeding te innen. Ten slotte wordt het slachtoffer de mogelijkheid geboden contact op te nemen met het CJIB, als het nog vragen heeft.

Vraag 7

Kunt u zich voorstellen dat een dergelijke mededeling hard aankomt bij slachtoffers van misdrijven die nog een flink bedrag tegoed hebben van daders en deelt u de mening dat in dergelijke situaties een meer persoonlijke benadering door het Informatiepunt gewenst is, vergelijkbaar met de wijze waarop nabestaanden worden geïnformeerd over het vrijkomen van daders? Bent u bereid dit communicatieproces te verbeteren? Zo ja, op welke wijze?

Antwoord 7

Ik kan me voorstellen dat het bij een slachtoffer impact kan hebben als een schadevergoedingsmaatregel niet of niet volledig kan worden geïnd. Het CJIB past momenteel in afstemming met het OM de brieven aan voor de uitbreiding van de voorschotregeling per 1 januari 2016. Hierbij zal ook worden bezien of de toon en begrijpelijkheid van de brieven moet worden aangepast.

Het Informatiepunt Detentieverloop (IDV) van het OM informeert slachtoffers en nabestaanden desgewenst over verlof en invrijheidstelling. Dit gebeurt in principe alleen per brief. Sinds vorig jaar worden nabestaanden in geval van beëindiging van de detentie voorafgaande aan de brief ook gebeld.

Ik zie voor nu geen aanleiding het communicatieproces zo aan te passen, dat slachtoffers ook worden gebeld als een schadevergoedingsmaatregel niet meer kan worden geïnd. De impact van het niet kunnen innen van een schadevergoedingsmaatregel schat ik namelijk minder groot in dan van de invrijheidstelling van een dader. Daarbij zullen slachtoffers door de uitbreiding van de voorschotregeling straks in ruim 85% van de gevallen financieel volledig gecompenseerd worden, ongeacht of het CJIB de schadevergoedingsmaatregel kan innen.⁴

Vraag 8

Hoeveel schadevergoedingsmaatregelen kunnen jaarlijks niet worden geïnd en (na het ondergaan van vervangende hechtenis door de dader) hoe vaak moet het CJIB aldus haar poging om een schadevergoedingsbedrag terug te krijgen, staken? Om wat voor bedragen gaat het precies en klopt het dat de enige wettelijke mogelijkheid er dan nog in bestaat voor het slachtoffer om zelf een deurwaarder in te schakelen?

Antwoord 8

In 2014 zijn 12.670 schadevergoedingsmaatregelen afgedaan (peildatum 8 februari 2015). Ruim 80% daarvan is afgesloten wegens volledige betaling door de veroordeelde. Ongeveer 16% van de zaken is afgesloten, omdat door de veroordeelde vervangende hechtenis is ondergaan. De overige zaken zijn om andere redenen afgesloten, bijvoorbeeld omdat de veroordeelde is overleden. Van de afgesloten zaken bleek in de periode 2010 tot en met 2014 gemiddeld een kleine € 10 miljoen per jaar niet inbaar.

⁴ Uitgaande van de gemiddelde hoogte van de toegewezen schadevergoedingsmaatregelen in de periode 2010 tot en met 2014.

Als de veroordeelde de vervangende hechtenis heeft ondergaan zijn voor het CJIB de wettelijke dwangmiddelen om de schadevergoedingsmaatregel te innen uitgeput. Het slachtoffer kan dan nog proberen het toegewezen schadebedrag zelf bij de veroordeelde te innen met de hulp van een deurwaarder.

Vraag 9

Ziet u mogelijkheden om de uitbreiding van de voorschotregeling per 1 januari 2016 open te stellen voor de in de vorige drie vragen benoemde gevallen waarin zaken «afgerond zijn» voor het CJIB maar waarbij slachtoffers zelf vervolgens tevergeefs geprobeerd hebben via een deurwaarder de schadevergoedingsmaatregel te effectueren?

Antwoord 9

Dit speelt alleen bij slachtoffers van overige misdrijven, omdat slachtoffers van gewelds- en zedenmisdrijven altijd een volledige compensatie uit het voorschotfonds ontvangen als de veroordeelde niet (volledig) betaalt. Met de uitbreiding van de voorschotregeling zullen ook slachtoffers van overige misdrijven een voorschot ontvangen als de veroordeelde niet (volledig) betaalt. Dit voorschot bedraagt maximaal € 5.000. Omdat slachtoffers door deze uitbreiding straks in ruim 85% van de gevallen financieel volledig gecompenseerd zullen worden, is het de verwachting dat zij nauwelijks nog een deurwaarder hoeven in te schakelen om hun schadevergoeding te krijgen. Het altijd volledig compenseren van slachtoffers van overige misdrijven, nadat zij tevergeefs een deurwaarder hebben ingeschakeld, zou betekenen dat het maximale voorschot van € 5.000 moet worden losgelaten. Dit vind ik niet wenselijk.